

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Qvæstio XVI. In Tit. XVI. Ut Lite Pendente Nihil Innovetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

faltem sibi eam jure dominii possidere; sic expressè L. 3. C. de jure dominii impetrando, §. 2.

1342. Not. 7. si bona vendantur, venditionem faciendam ibi, ubi Reus defendi potest, v. g. ubi domicilium habet, vel contraxit loco contractus accepto pro loco solutionis constitutæ, per L. 1. ff. de rebus auctorit. Judicis possid. vel vend. Communior porro Doctorum sententia est, post annum elapsum à missione in possess. bonorum ex primo decreto, Reo adhuc contumace, secundum decretum esse petendum intra unum annum à lapsu prioris post decretum primum; quamvis & in hoc multum varient Authores. Ut autem dicatur, quòd Judex concedat secundum decretum, *cognito jure Actoris*, requirunt aliqui liquidam probationem debiti; alii, sufficere, probatam esse probabilitatem debiti majorem oppositâ, præsertim, si Actor paratus sit Reo deferre juramentum suppletorium, hoc ipso ei per Judicem in citatione intimato.

1343. Not. 8. ea, quæ adusquè diximus, A-

ctorem, propter contumaciam Rei, posse mitti in possessionem bonorum, debere intelligi, si quæstio sit *de rebus profanis*; non autem, si *de dignitate, personatu, vel beneficio Ecclesiastico*: tunc enim missione in possessionem non est locus, sed proceditur ad sententiam definitivam, vel contumax per Censuram Ecclesiasticam coercetur, & parere compellitur; prima pars est ex c. unico h. t. in 6. ibi: *eum, qui (super dignitate, personatu, vel beneficio Ecclesiastico obtinendis) cum aliquo litigat, possessore ob partis adversæ contumaciam, causa rei servanda in ipsorum possessionem statuimus non mittendum: ne per hoc ad ea ingressus patere valeat vitiosus: Sed, liceat in hoc casu (contumacis absentiam, divina replente præsentia) etiam lite non contestata, diligenter examinato negotio, ipsum sine debito terminare.* Secunda verò ex c. 3. Ut lite non contest. ibi: *si causa talis fuerit, quòd idem in possessionem nequeat intromitti, ut juri pareat, per Censuram Ecclesiasticam est contumax compellendus.*

QVÆSTIO XVI.

IN TIT. XVI. UT LITE PENDENTE NIHIL INNOVETUR.

1344. **I**N hoc titulo traditur regula, qualiter lite pendente nihil sit innovandum; cum enim dixerimus præcedente titulo, Actorem, propter contumaciam Rei, posse mitti in possessionem bonorum, de quibus Reo lis mota est; & plura interim, pendente lite, possent attentari, quibus in alterius præjudicium status causæ in judicio immutaretur, in hoc titulo ejusmodi reum innovationibus cavetur.

ARTICULUS I.

De intellectu regulæ, nihil innovandi pendente lite.

1345. **A**Nte responsonem notandum, *litem* censeri *pendentem* à citatione usquè ad sententiam definitivam, si ab ea non
Tom. II.

fuit appellatum, vel aliter non transivit in rem judicatam. Nam citatione legitime factâ induci litis pendentiam, qua stante nihil debeat innovari, ostendimus superius à n. 157. ex Clement. 2. h. t. dixi: usquè ad sententiam definitivam; nam litis pendentia non tollitur per *interlocutoriam*, nisi Judex pronuntiet, se incompetentem; tunc enim definit ea instantia, consequenter lis apud talem Judicem; hinc si alibi non est intentata, perit ipsa lis, & quæ lite pendente prohibita fuerunt, licent, dum nova litis pendentia inducatur; qualis autem debeat esse citatio, & quot modis inducatur litis pendentia, diximus à n. 150. Quoniam per litem intentatam, & subinde pendentem, res evadit litigiosa, ut ostendimus à n. 157. & consequenter nihil ab ulla partium litigantium, lite pendente, fieri potest circa rem liti suppositam, sensus dictæ regulæ non est alius, quàm nulli parti-

um licere quidquam circa rem litigiosam, durante lite, quod præjudicium inferret alteri in causa, circa quam in iudicio litigatur. Hinc quando lis pendet circa rem mobilem, ejus alienatio per emptionem, vel alium contractum non valet, ex dict. à n. 157. quod etiam procedit de rebus quoque aliis liti pendente subjectis, ex n. 196. ubi etiam fecus agentibus decretas jure poenas retulimus; & limitationem, ut textus intelligatur solum de alienationibus voluntariis; non necessariis. V. dicta à n. 157.

1346. Præter hæc not. 1. à dicta regula, quod innovatio voluntaria lite pendente non valeat, excipi casum, si res litigiosa fiat *obnoxia Religioni*; alienantem tamen, si scienter fecit eam alienationem in Religionem, juberi reddere duplum adversæ parti; habetur *L. fin. ff. de Litigiosis*, ibi: *rem, de qua controversa est, prohibemur in Sacrum dedicare; alioquin dupli poenam patimur, nec immerito: ne liceat eo modo duriorum Adversarii conditionem facere. Sed duplum, utrum Fisco, an Adversario præstandum sit? nihil experimur; fortassis autem magis Adversario traditus est.*

1347. Not. 2. actione instituta in solo possessorio, possessionem fieri litigiosam; non tamen rem ipsam, seu proprietatem; hinc lite pendente super sola possessione, vendendo solum rem, seu proprietatem, non fieret innovatio lite pendente prohibita; quia super Dominio rei per intentatum duntaxat possessorium non est inducta liti pendente, seu vitium litigiosi, quo stante nihil innovandum est quoad id, quo liti subjecta est; & quoniam dictum litigiosi vitium, nec coram Principe solâ supplicatione illi porrectâ (modò in ea non petatur restitutio in integrum) nec coram Judice incompetente, nec per sequestrationem coram sequestrino, nec etiam compromisso in Arbitros, contrahitur, de his idem dicendum venit, quod diximus de proprietate pendente lite super sola possessione.

1348. Cùm autem ex regula superius tradita, omnis innovatio, quæ lite pendente fit circa rem, secundum quod super ea litigatur, facta aliquo præjudicante, causæ litigiosæ, aut juri alterius partis quoad qualitatem liti pendente, vel statum causæ, irrita sit, & nulla (exceptis casibus in n. 1346. & sequenti) sequitur 1. privilegium, lite pen-

dente, impetratum in præjudicium alterius, cum quo lis mota est, subreptitiu esse, ac nullum; neque secundum illud causam esse definiendam, si sit impetratum nullâ mentione factâ de *pendentia liti*; ratio sumitur ex c. *dilectus filius*, fin. h. t. Cùm enim Rector Ecclesiæ Passevilla controversiam haberet cum Priore, & Monachis ejusdem loci super jure novalium decimarum, intra fines suæ Parochiæ existentium, & causa pendente coram Judicibus delegatis, Abbas, & Conventus majoris Monasterii Turon: quibus subsunt Prior, & Monachi supradicti pro se, ac membris suis obtinissent à Sede Apostolica indulgentiam super perceptione hujusmodi decimarum: cujus prætextu Prior & Monachi supradictas decimas sibi vindicare contendebant, licet in indulgentia de dicta questione facta mentio non fuisset; re delatâ ad Honorium III. hic rescripsit: *mandamus, quatenus eisdem Judicibus injungatis, ut (indulgentia non obstante prædicta) in negotio ipso procedant, juxta traditam sibi formam; & sic etiam habeatur in c. causam, de Testib. junctâ à gloss. marg. c. dudum, de privileg.* Ex facta decisione in dicto c. *dilectus*, sequitur, quod lis decidenda sit secundum jura existentia tempore controversiæ; non autem secundum privilegium impetratum lite pendente, nisi de liti pendente faciat mentionem.

Ratio autem ex eo est, ut alibi jam sæpe diximus, maximè *lib. 1. tit. de Rescript.* quia Princeps non censetur dare indulgentiam, seu privilegium cum præjudicio juris alieni, præsertim possessoris; sic etiam in privilegio impetrando facienda est mentio antecedentis super ea re foederis, seu compositionis; quippe cui Princeps non facile derogare solet, c. 3. *de decimis*. Accedit in confirmationem, quod statutum, aut lex, de novo emanans, non se extendat ad causam liti pendente, quin potius ea decidi debet secundum jura pristina, Auth. *in medio liti Sacras jussiones non fieri; sed secundum antiquas leges generales lites decidi*; ergo multò magis jus speciale, seu privilegium (quippe quod strictiorem interpretationem meretur) ita accipi debet, ut causæ liti pendente non derogetur. Et ideo privilegium, etiam à Principe, lite pendente, impetratum, vi
cujus

cujus quis privatur usu possessionis sine causæ cognitione, non valet, sed tanquam subrepticium, & rationi obvium, est revocandum, ut dicitur c. à memoria nostra I. b. t. sic Alexander III. Eboracensi Archiepiscopo.

1350. Cum enim Alexander III. ad instantiam Archiepiscopi Cantuariensis inhibitiones literas misisset ad Archiepiscopum Eboracensem, ne Crucem ante se per totam Angliam deferri sineret: Sed Archiepiscopus allegato Apostolico privilegio, ostendisset Pontifici, se, & antecessores suos in possessione hujus gestationis hactenus fuisse; respondit Pontifex, non obstantibus prioribus literis (quas revocatas vult) posse Archiepiscopum, & successores ejus, eam consuetudinem retinere, donec per sententiam definitivam decernatur, utrum Ecclesiæ ejus tale jus competat? Ex hoc enim Papali rescripto deducitur, quod Princeps non facile usum privilegii auferat, dum lis pendet super validitate talis concessionis privilegiatæ, & literæ talis usus revocatoriæ conferri debeant subrepticivæ; sic Lancelot. de attent. p. 2. c. 4. à n. 10. Hinc unusquisque, lite pendente, suam possessionem continuare potest, ut tradit Farinac. fragm. criminal. p. 2. lit. J. n. 325.

ARTICULUS II.

An, & qualiter pendente lite res alienari possit?

1351. Non est dubium, per alienationem rei, super qua lis pendet, fieri quandam innovationem; procedit autem questio de pendente lite *motu à super Dominio, seu proprietate rei*; nam quid dicendum de alienatione rei facta pendente lite in judicio merè possessorio? constat ex num. 1347. quo posito, Resp. quocunque titulo facta sit alienatio rei litigiosæ, eam esse prohibitam; quia per talem alienationem evadit durior conditio Adversario; & constat I. ex c. fin. II. q. I. ibi: *quia res in litigio posita in nullam transferrì potest omnino personam, donec legitime cognitionis eventu, cui potius debeatur? judiciaria disceptatione possit agnosci, ex eadem re quis-*

piam non sanatur exigere pensiones: sed in eodem statu, re eadem posita, in quo videtur (sicut dictum est) ante constituta, quisquis sibi putat quidpiam posse competere, juridico pulset examine, præjudiciis omnibus inde submotis, sic Gelafius Papa.

Prob. 2. ex L. fin. ff. de litigiosis, ibi: *rem, de qua controversia est, prohibemur in sacrum dedicare: alioquin dupli pœnam patimur, nec immerito: ne liceat eo modo duriolem Adversarii conditionem facere. Sed duplum utrum Fisco, an Adversario præstandum sit, nihil exprimitur; fortassis autem magis adversario: ut id veluti solatium habeat, pro eò, quod potentiori Adversario traditus est; & L. fin. C. eod. ubi Justinianus Imperator, censens, inquit, ut si quis lite pendente, vel actiones, vel res, quas possidet, ad alium quendam transtulerit, sive scientem, sive ignorantem, vitio litigiosi contractus subjacere. Questio autem est, an non tantum sit prohibita, sed etiam irrita, & nulla? Glossa in dict. c. quia res, ait alienationem rei litigiosæ esse nullam, vel saltem irritandam; quamvis esse nullam ex his relatis juribus non colligatur aperte, ut patet legenti verba textus, quæ potius insinuant, annullandam, ex illis verbis: *tunc irrita rei alienatione facta*: videtur tamen sufficienter colligi ex his, quæ jam præmissa, quæ tamen intelligi debent de alienatione voluntaria, non necessaria, ex n. 1345. & hic immediate sequenti; exceptio simul casu, de quo num. 1346.*

1353. Observandum præterea, Imperatorem, loquentem de hac innovatione, seu alienatione lite pendente prohibita, in ordine ad penam talis alienationis, facere distinctionem inter contrahentes, & statuerè, ut, si quis *sciens*, vel ad venditiones, vel ad donationes, seu ad alios contractus accesserit, cognoscat se compellendum non tantum rem redhibere, sed etiam pretio ejus privari, non ut lucro cedat ei, qui rem alienavit, sed ut etiam alia tanta quantitas ab eo fisci juribus inferatur: sin autem *ignorans* rem litigiosam emerit, vel per aliam speciem contractus eam acceperit: tunc irrita rei alienatione facta, pretium cum alia tertia parte recipiat: Rationem reddit, quia justum est, propter dolosam mentem, & absconditam machinationem, cum non emptori manifestaverit, rem in judicium

cium deductam fuisse, in tertia parte pretii eum puniri: tali videlicet poena non solum in aliis contractibus, verum etiam in donationibus porrigenda: ut vera aestimatione facta, cum pretii datio non est, rem ad alium transferens, multetur: omnibus instrumentis, quae super hoc conficiuntur, nullam vim obtinentibus: exceptis videlicet hujus Sanctionis dispositione his, qui vel dotis nomine, vel ante nuptias donationis, vel transactionis, aut divisionis rerum hereditariarum factae, vel per legati, vel per fideicommissi causam tales res, vel actiones dederint, vel acceperint.

1354. Observandum 2. discrimen esse in casu rei lite pendente indebitè alienatae, quando res sic alienata recuperari non potest; & quando potest. Nam de hoc casu agitur in c. 3. & 4. h. t. quae ambo loquuntur de eodem facto; & sequentem casum continent: Ecclesia S. Mariae in via lata super quibusdam possessionibus contra Joannem Ateiam, qui illas detinebat, movit litem sub Judice L. qui possessionem, quam dictus Joannes Ateia in Monasterium S. Sylvestri transtulerat, abstulit Ecclesiae S. Mariae, & tradidit dicto Monasterio.

Cum verò contra sententiam dicti Judicis L. (quem glossa prior appellat *consultem Capitolii*; altera autem, *Senatorem*, & videtur idem cum illo, quem durante inter P. R. & Pontificem discordia, unà cum Patrio quodam per 50. annos Urbem gubernasse, testis est Panvinius in not. ad Plat. in Clem. III.) eadem Ecclesia peteret restitutionem à Caelestino Papà, isquè causam ad se revocasset; ejus Successor Innoc. III. in irritum revocans, quidquid ab aliis factum fuit, loco possessionum, quas Monasterium S. Sylvestri alii, titulo locationis assignarat, tantundem possessionum æquivalentium Ecclesiae S. Mariae iussit assignari, & cum essent aliis oppignoratae, à Creditoribus liberari, ut habetur in c. 4.

Porrò, Monasterium, causam reassumens, ostendit, se his possessionibus à Senatore, de quo supra, fuisse spoliatum potestare seculari; Pontifex verò attendens, quòd Laicis super Ecclesiis, & personis Ecclesiasticis etiam in favorem definiendi nulla sit attributa facultas; easdem possessiones Monasterio S. Sylvestri, nec convento, nec confesso, nec convicto restitu-

endas definiavit, ut habetur c. 10. de Constit. prohibens tamen, ne possessiones in locum illarum subrogatae, quas Joannes ab Ateia lite cum Ecclesia S. Mariae pendente, in Monasterium S. Sylvestri transtulerat, interim alienarentur, ut si Ecclesia S. Mariae, super vitio litigiosi contractus, vel proprietate velit agere, superfit, quod evincere voluit, & habere, ut habetur c. 3. prohibemus.

1355. Ex hac decisione deducitur eum, qui rem litigiosam lite pendente, illicitè alienavit, quae rehaseri non possit, teneri ad restituendum æquivalens in locum illius rei, quam alienare non poterat, ut pater ex relato casu, ubi, cum Monasterium S. Sylvestri possessiones Ecclesiae S. Mariae (quas in ipsum Judex Laicus transtulerat) restituere deberet, & quia titulo locationis eas alteri assignavit, rehasere non possit, Pontifex mandavit, ut loco ipsarum tantundem possessionum æquivalentium ad arbitrium bonorum virorum ipsi Ecclesiae assignaret; quas tamen possessiones æquivalentes, lite pendente, Ecclesia alienare non possit, donec lis inter Ecclesiam S. Mariae, & Monasterium S. Sylvestri (quod se spoliatum querebatur) decideretur, ut, si Ecclesia succumberet, Monasterium autem in causa vinceret (cum rem litigiosam non possideret) inveniret, quod reciperet.

1356. Cum autem *litem pendere*, & rem aliquam *litigiosam esse*, in idem recidat, notandum ex Authent. quae subjicitur immediate L. Cum Creditor. 1. C. de Litigiosis, rem litigiosam dici, de cujus Dominio causa movetur inter possessorem, & petitorum, judiciaria conventionem, vel precibus Principi oblatis, & Judici insinuatis, & per eum futuro Reo cognitis.

ARTICULUS III.

An lite pendente aliquid innovari possit in causis beneficialibus?

1357. Huc quaestioni occasionem dedit casus duorum in discordia electorum, & litigantium super electione apud Sedem Apostolicam. Nam circa quaestionem sunt diversi Canones; Wagnerreck

nereck in c. dispendiis 1. h. t. in 6. censet, duobus in discordia electis, quandoquē valere secundam, si facta sit primā nondum cassatā, vel in litigium deductā; deinde in c. Ex parte 10. de Arbitris, dicitur, quōd si Canonici eligant duos, & negotium Arbitris compromittatur, Canonicos non posse procedere ad novam electionem, si ante sententiam moriatur unus electus, nisi prius Arbitrarius iudicet de sufficientia electi superstitis; quia iste electus habet adhuc jus ad beneficium, licet compromissum per mortem unius compromittentium fuerit finitum: at in c. dispendiis 1. eod. in 6. dicitur, si lite pendente procedatur ad aliam electionem, ipsam esse jure nullam.

1358. Sic enim loquitur Bonifacius VIII. in dict. c. dispendiis. dispendiis, quæ propter electiones diversas Ecclesiæ patiuntur interdum, occurrere cupientes: statnimus, ut si (aliquibus apud Sedem Apostolicam, vel alibi litigantibus, super electionibus de se in discordia celebratis) aliquem ipsorum mori, vel suo juri renuntiare, aut à prosecutione ipsius contigerit quocumque modo excludi: ad electionem aliam (lite super electione superstitis electi pendente (nullatenus procedatur; aliàs attentata contra hoc electio, ipso jure viribus non subsistat.

1359. Ex hac Bonifacii decisione deducitur, pendente lite super diversis electionibus, ad idem beneficium, non posse validè procedi ad aliam electionem, etiam si unus litigantium electorum moriatur, vel juri suo renuntiet, aut alio modo excludatur; casus igitur iste procedit de electionibus illis in litigium deductis; cui non contrariatur, quod tradit Wagnereck in c. dispendiis; nam casus ille procedit de electione facta, alterā nondum in litigium deductā. Sed nec obstat c. Ex parte; nam, licet ibi dicatur, mortuo uno compromittentium, Canonicos non posse procedere ad novam electionem, nisi prius Arbitrarius cognoscat de sufficientia electi; ex quo inferri posset: ergo si Arbitrarius deprehenderet insufficientem, possent Canonici procedere ad novam electionem; hoc enim intelligitur, post sententiam Arbitri de sufficientia, vel insufficientia electi superstitis; sic enim lis jam est finita.

1360. Deducitur 2. per mortem electi ante confirmationem, non vacare beneficium,

ad quod electus est; sed continuari priorem vacationem usque ad confirmationem alterius electi; secus est, per mortem electi jam confirmati, licet necdum possessionem adepti; sic gloss. in Clement. 1. h. t. Francus ibid. n. 1. Layman in c. 1. eod. in 6. à n. 1.

Deducitur 3. nec à Patrono lite pendente super habilitate unius ab ipso presentati, posse aliquid innovari, presentando alterum; nam omnis innovatio, præjudicans alteri litigantium, lite pendente prohibita est; unde cum dicitur, Patrono Laico, intra quadrimestre, licitum esse variare, juxta c. Cum autem 24. de jure Patronat. intelligendum est jure ordinario, & extra casum litis prioris motæ, & adhuc pendentis; ita Layman cit. n. 2.

Circa eandem materiam in causis beneficialibus agitur etiam in c. Si hi, h. t. in 6. ubi Bonifacius VIII. statuit, si hi, contra quos super beneficiis, quæ possident, litigatur, lite pendente cedant, vel fortè decedant, ut beneficia hujusmodi, donec contra superstitis lis finita fuerit, aliis nullatenus conferantur; nec ad ea eligatur quispiam, vel presentetur; Secus factum sit irritum: si tamen ad defensionem litis aliqui, quorum interest, petant admitti, eos in illo statu, in quo ipsam invenerint, decernit admittendos; not. autem, in hoc, c. agi de mota, & pendente lite super beneficio obtento; in c. dispendiis autem super obtinendo; & ideo volentibus causam defuncti, vel cedentis prosequi, id conceditur, cum eorum possit interesse, super expensis litis in causæ victoria, &c.

ARTICULUS IV.

An lite pendente super causa matrimoniali aliquid innovari possit?

Clementi III. proposita fuit quæstio; **C**an, quando matrimonium accusari contingit (v. g. ad separationem thori propter alterius adulterium) statim sit carnale commercium interdicendum? ad hanc quæst. respondit Clemens, ut habetur in c. Laudabilem 5. h. t. quod, cum Alexander III. aperte prohibeat, ne ab vicem,

1361

1362

1363

vicem, donec iusta fiat causa examinatio, separentur, & Symmachi Papæ contineat institutum, ut Prælati aliquis accusatus, antequam ea, quæ obijciuntur, luce clarescunt, relinqui non debeat à subjectis in præsentis articulo: alteruter Conjugum accusatus, ante probatam accusationem, jure, quod habet in altero, privari non possit; ubi Gonzalez in dict. c. 5. n. 2. notat non esse legendum Alexander III. sed II. ac illius sententiam reperiri c. *multorum* 35. q. 6. ibi: *causam illam examinaverit*; Symmachi 8. q. 1. c. 1.

1364.

Ex hoc c. *Laudabilem* deducunt communiter hanc assertionem, quod Coniunx lite pendente super matrimonio non debeat privari jure, quod habet in alium Coniugem; ita Sanchez l. 7. de matr. D. 2. *Covarr. p. 2. de sponsalib. c. 8. §. 1.* Lancelotus p. 2. de attentat. c. 4. & alii. Cuius ulterior ratio est, quia communis regula est ex Rubrica hujus tituli, lite pendente nihil innovandum esse, sed omnia in eo statu, quo fuerunt, cum lis moveretur, permanere debere, usque dum causa definitivè terminetur; nam utriusque juris principium est, *ex alieno facto alterius conditionem deteriore fieri non posse*; ne in alicujus potestate sit, non delinquentis conditionem deteriore facere, L. 2. ff. *quod vi aut clam*, L. 1. ff. *de alienat. judic. L. non debet* 74. ff. *de R. J. c. 3. h. t.* quod eveniret, si lite pendente, in verso ordine, aliquid innovaretur, vel circa ipsam rem; de qua agitur, vel circa ejus possessionem, vel circa jus, quod eo tempore vigeat.

1365.

Dices tamen 1. si lite pendente nihil esset innovandum, nunquam daretur sequestratio possessionis; sed in utroque jure lite pendente possessio rei penes tertium potest sequestrari, ut dicemus *tit. seq.* ergo lite pendente possessor potest commodo possessionis privari. 2. Maritus non tenetur cohabitare cum muliere adultera, nec illi reconciliari cogitur, c. *Si vir 3. de Adulteriis*, imò si cohabitaverit absque reconciliatione, creditur Patronus turpitudinis, atque conscius sceleris; & ita ut leno puniri potest; igitur, si in præsentis accusatio de Adulteriis præcesserat, ut supponunt hinc repetentes, etiam lite pendente, non tenetur Maritus recipere peccatricem, aut innocens cum nocente cohabitare cogitur. Ad 1. Resp. quando dicitur, lite pendente

nihil esse innovandum, intelligi, nisi in casibus jure expressis; & ideo possessor nec per sequestrationem privari potest commodo possessionis, nisi in casibus jure commissis, de quibus *tit. seq.* A. 2. constat responsio ex l. 4. à n. 1543. tamen enim jure permissum sit Marito adulteram rejicere, si Adulterium sit notorium, vel evidentiâ facti, vel propriâ confessione ejus, qui Adulterium commisit, si hoc factum sit, antequam res in iudicium delata est, iudicio jam cæpto; secus tamen est lite pendente, quod supponit nondum constare de Adulterio. Qualiter autem in iudicio possessorio unde vi adhuc pendente in causis matrimonialibus agendum sit? ex antè dictis, colligi potest.

Dices 3. Pontifex in cit. c. *Laudabilem*, dicit, accusatum de Adulterio, pendente lite non esse privandum jure suo, sicut nec Episcopus accusatus statim privari debet suâ Ecclesiâ pendente accusatione; sed hoc secundum fieri potest in multis casibus etiam lite accusationis pendente; ergo & illud. Min. probatur; hoc enim deciditur pluribus locis in jure; ut in c. *Accusatus* 4. 2. q. 5. c. *quotiens* 15. de *Simonia*, ubi docetur, Sacerdotem, de Simonia crimine accusatum, statim officio, & beneficio suspendi, ut in c. *Venerabili* 37. de *offic. deleg. c. fin. de accusat.* accusatus de dilapidatione statim suspenditur ab administratione suâ Ecclesiæ, & in c. *Sanè* 16. q. 7. c. *Si quis dist.* 81. c. *nullus dist.* 32. etiam ante sententiam potest subditus à superiore accusato discedere, illique obedientiam denegare; igitur potius in casu adducto à Cœlestino probatur, lite pendente possessorem privari commodo suæ possessionis. Resp. jam constare dictam regulam, quod lite pendente nihil sit innovandum, habere exceptionem, quod non procedat in casibus jure exceptis, qualis est, ubi statim, propter atrocitatem criminis jure sit disponente, facta accusatione, vel solâ etiam diffamatione, lite pendente, aut etiam diffamatione clarè probatâ, proceditur ad privationem beneficii, prout fit in crimine Simonia, dilapidationis, &c. ut constat ex c. *ranta*, de *Simonia*, c. 1. de *Confessis*; c. *Veniens* 10. de *Testibus*; nam licet sententia lata non sit ab homine prolata; tamen reperitur in jure, quod disponit, ut patratores hujusmodi scelerum ipso facto,

1366.

do, nullâ sententiâ præcedente, suspendantur propriis beneficiis.

1367. Dices 4. Vir, qui pendente lite super priori matrimonio aliam duxit, sub pœna excommunicationis prohibitus fuit, ne lite pendente ad hanc accedat; ut dicitur in c. Tenor. 10. de re judicat. & c. Veniens, de Regul. Vir, qui pendente lite super divortio propter allegatam consanguinitatem, aliam duxit, jubetur ab illa separari; 5. in c. Literas, de restit. spoliat. lite pendente super matrimonio cum exceptione consanguinitatis opposita, agenti ad restitutionem, negatur restitutio quoad thorum, & usum conjugalem. 6. in c. Cum locum, de sponsalibus, cum lis penderet super valore matrimonii causâ metûs, Uxor apud honestas Matronas, dum lis penderet, deponi debuit; & Vir ejus possessione quoad cohabitationem, privatus fuit; ergo etiam in causis matrimonialibus lite pendente aliquid innovari potest.

1368. Ad 4. Resp. ex c. Tenor, & c. Veniens; non impugnari, sed confirmari regulam, quam præfert rubrica hujus tituli; per hoc enim, quòd Vir, pendente lite super matrimonio aliam duxerit, fecit innovationem, seu actum præjudiciosum causæ in judicio pendenti; ergo rectè prohibitus fuit à prosecutione talis præjudicii desistere, quod continuatum fuisset accedendo secundam; ergo sequitur non aliquid in hoc casu esse innovatum à jure, sed innovationem, ab eo Viro, lite pendente factam, jure fuisse reprobam.

1369. Ad 5. Resp. in eo casu negatam fuisse

restitutionem ad usum conjugalem per carnale commercium pendente lite, quia pars, quæ opposuit exceptionem consanguinitatis, atquè adeo nullitatem Matrimonii, paratas probationes offerebat in continenti; adeoque si etiam restitutio fieret ad copulam, facta fuisset cum probabili periculo incestus; hinc iste casus le ipsum excipit à dicta regula; nam, ubi lite pendente non innovando (nimirum impediendo actionem innovativam) est prudens periculum peccati, ex natura rei, innovatio facienda est, cum sit casus jure naturali, & divino exceptus.

Ad 6. Resp. non tantum in casu, quò unus Conjugum necdum accepit possessionem juris ad usum conjugalem Matrimonio nimirum adhuc rato tantum) prout fuit in casu, de quo agitur in c. cum locum; sed etiam ubi jam Matrimonium consummatum, & possessio acquisita est, concedi sequestrationem Uxor, etiam lite pendente; & 1. quidem in primo casu, ubi matrimonium est ratum tantum; hanc enim etiam propria autoritate primo bimestri potest facere Uxor, si certâ foret, se vi opprimendam à Viro, atquè adeo privandam privilegio deliberandi de ingressu Religionis; deinde etiam in secundo casu, ubi lite pendente est periculum de sævitie Viri, nulla cautione securitati mulieris sufficienter consulente; nam isti sunt casus excepti ab ipso jure; non egentes pronuntiati ne hominis, ubi notoriè certa est causa sequestrandi.

1370.

QVÆSTIO XVII.

IN TIT. XVII. DE SEQUESTRATIONE POSSESSIONUM, ET FRUCTUUM.

1371. CUM superiori titulo dictum sit, extra casus jure exceptos, lite pendente nihil esse innovandum, attentandum, vel agendum, aut mutandum, unde status causæ in judicium deductæ alteri litigantium præjudiciosus evadat; quandoque tamen necessitas, vel rationabilis,

Tom. II.

& justa causa exigat, aliquam innovationem fieri, saltem sequestratione vel ipsius rei litigiosæ, aut fructuum ejus, præfenti titulo deciditur, quando ejusmodi sequestratio, in quibus rebus, & quomodo fieri possit, non obstante litis pendentiâ super causâ in judicium deducta.

U u

ARTI-